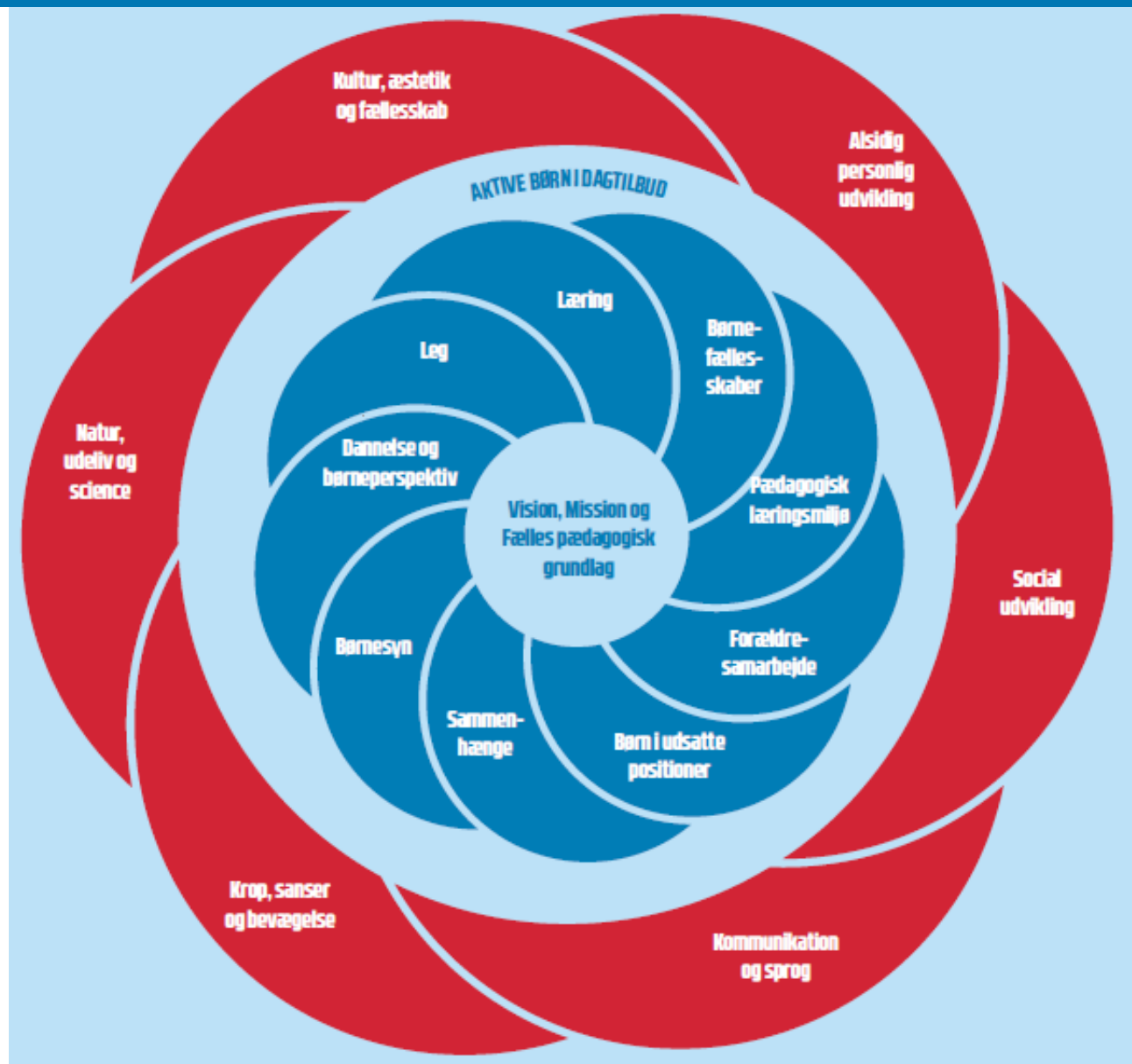

Pædagogisk læreplan for Dagplejen Vesterlunden 2020-2022

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Vision, Mission og Fælles arbejdsgrundlag er den kommunale klangbund i Svendborg Kommunes dagtilbud. Den revideres, så den sammen med den styrkede pædagogiske læreplan fortsat giver en fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Svendborg Kommune er legen valgt som bærende element for at realisere og omsætte den styrkede pædagogiske læreplan i alle kommunale og selvejende dagtilbud. Arbejdet med Aktive Børn i dagtilbud, som er udarbejdet i Svendborg, sætter legen og fysiske aktiviteter i spil henover dagen.

Med midler fra ministeriet har alle ledere gennemført uddannelse i den styrkede pædagogiske læreplan og medarbejderne kompetenceudvikles i "Børns leg og eksperimenterende virksomhed".

En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra ledelsen, børnehuse, dagplejen, de faglige organisationer samt konsulent fra forvaltningen har justeret ministeriets skabelon, så de erfaringer og den faglige viden, de kommunale og selvejende dagtilbuddene har arbejdet med, afspejles i skabelonen.

Dagplejen Svendborg

Dagplejen Svendborg er dagtilbud for ca. 400, 0-2 årige. Dagplejen er opdelt i fem områder:

Dagplejen BørnebyØster med 23 dagplejere.

Dagplejen Østerdalen med 19 dagplejere.

Dagplejen Vesterlunden med 22 dagplejere.

Dagplejen Sundet med 21 dagplejere.

Dagplejen Egebjerg med 23 dagplejere.

Derudover har dagplejen et gæstehus, hvor der dagligt modtages 10 børn i gæstepleje i kortere eller længere perioder.

I dagplejen indskrives barnet i et dagplejehjem, derudover deltager alle dagplejere i obligatoriske heldagslegestuer.

Kombinationen af dagplejehjem / heldagslegestue danner grundlag for det, der er kernen i dagplejen: børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i det lille - og i det store fællesskab.

I dagplejen indgår alle børn dagligt i et anerkendende pædagogisk læringsmiljø, der er tilrettelagt med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone og børnenes aktuelle behov.

Der skabes deltagelsesbaner, hvor børnene får muligheder for at indgå i meningsfulde relationer i en vekselvirkning mellem det store og det lille fællesskab.

Der skal være en genkendelighed og en rød tråd for barnet i det læringsmiljø, som barnet møder i dagplejehjemmet og i legestuen.

Dagplejen Vesterlunden

I Vesterlunden er vi fordelt i tre områder: Nordre, Vestre og Tved.

Nordre og Vestre har heldagslegestue i Wandallsgården på Wandallsvej 5. Udover legestuegrupperne fra Nordre og Vestre deler vi også huset med dagplejere fra Kogtved.

I Nordre er der ansat 6 dagplejere, der er fordelt i to legestuegrupper:

- Lone Petersen, Lenni og Lene
- Sabine, Anett og Lone Holm

I Vestre er der ansat 7 dagplejere, der er fordelt i to legestuegrupper:

- Sanne, Gitte Lind, Saliha og Julie
- Mette, Bente og Gitte Clausen

Tved har heldagslegestue i Dagplejens hus på Fruerstuevej 17A. Et hus vi også deler med dagplejere fra Nymark/Østre og vores Gæstehus.

I Tved er der ansat 9 dagplejere, der er fordelt i tre legestuegrupper:

- Tina, Helle og Else
- Sasha, Jane og Stine
- Lone Hartz, Dorthe og Anne

I de enkelte legestuegrupper arbejder vi med de seks pædagogiske læreplaner med fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer som er til stede hele dagen og i alle rutiner og aktiviteter. Vi tager udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe med fokus på det enkelte barns udvikling og dets udvikling ind i børnefællesskabet. Vores mål er at skabe en tryk, nærværende og omsorgsfuld dag for børnene, også i legestuen.

Heldagslegestuen er en fast dag hver anden uge. I den modsatte uge mødes Nordre, Vestre og Tved til gymnastik, det er som regel fra oktober til og med marts måned.

Tved kommer i tumlesalen på Nymarkskolen. Nordre og Vestre kommer i Dynamikken i SG-Huset.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Medarbejderne i kommunale og selvejende dagtilbud har i forløbet "Børns leg og eksperimenterende virksomhed" arbejdet med de fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I dagplejen arbejder vi med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer. Vi har fået mere fokus på legens betydning, på det lille barns nysgerrighed, fantasier, spontanitet og sociale kompetencer, og hvordan vi justerer os ift. barnets udvikling, leg og eksperimenterende virksomhed. Hvornår der er fri leg og hvornår, der er voksenstyret leg.

Jeg kan let lave om på mit legeværrelse, vende bordet om og det bliver til en båd, eller bygge en hule eller hælde mange bolde ud på gulvet. En papkasse kan blive til en leg.

***Jeg hopper gerne først i vandpytten.
Jeg ruller først ned af bakken.***

***Vigtigt som den voksne at gøre sig interessant, for at hjælpe børn ind i fællesskabet.
Vi skaber mulighed for leg, hvor hvert barn i gruppen oplever succes og oplever sig som
en del af fællesskabet.***

***De små lærer af at se de store lege og hvordan de griber livet an – selvhjulpen hed, gå på
mod, nysgerrighed.***

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Dagplejerne er uddannet inden for 0-2 års området, med opmærksomhed på udviklingen af læringsmiljøet i eget hjem og legestuen.

I dagplejen arbejder vi med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse ved at have fokus på legens betydning, på det lille barns nysgerrighed, fantasi, spontanitet og sociale kompetencer. Vi justerer os ift. barnets udvikling, leg og eksperimenterende virksomhed.

I dagplejen har vi skabt en ramme, hvor børnene indgår i et lærings- og udviklingsrum, hvor der er fokus på fællesskaber i små og store børnegrupper. Børnene får mulighed for at udvikle relationer til og få modspil fra en lille og større gruppe børn.

I dagplejehjemmet mødes barnet i et nærværende og overskueligt læringsmiljø – hvor børnene i en mindre og tryk ramme indgår i relationer med en enkelt voksen og en lille gruppe børn.

I legestuerne møder barnet dagplejere med forskellige pædagogiske kompetencer, dette er medvirkende til at udvide læringsmiljøet, for både det enkelte barn og hele børnegruppen.

Legestuen er oplagt som ramme for fælles tiltag, der udvikler og øver nye kompetencer hos såvel børn, som dagplejere.

Samspillet mellem dagplejehjemmet og legestuen understøtter sammenhæng og overgange i børnenes liv. Børnene udvikler erfaringer med, at de - med afsæt i det trygge og genkendelige - får mulighed for at lære at mestre det nye.

Vi arbejder med følgende metoder i forhold til det pædagogiske læringsmiljø:
Rutinesituationer og refleksionskort, hvor dagplejerne organiserer de daglige rutiner, så der bliver mulighed for at indgå i et positivt samspil med børnene.

I dagplejen har vi valgt at bruge 20 fælles babytegn, som alle dagplejere, i samarbejde med forældre, bruger i hverdagen. Babytegn gør, at alle børn føler sig som en del af fællesskabet og kan kommunikere med hinanden og i legegrupperne. Et barn, der trives, er et barn, der bliver set, hørt og forstået.

Link til film:

https://youtu.be/8_KDEWIW6jo

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrene vil være og er altid barnets vigtigste ressource og er dem, der kender deres barn bedst. Derfor er det vigtigt for os at opbygge et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde. Forældrene møder primært én dagplejer, og sammen kan vi fremme deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Opstart/indkøring:

Forældrene kan i samarbejde med dagplejeren planlægge småbesøg inden opstart, som kan give forældre og børn tryghed og kendskab til dagplejen.

Før start afholdes et velkomstmøde, hvor vi afstemmer gensidig viden og forventninger til samarbejdet.

Barnets indkøringsperiode tilrettelægges ud fra barnets behov, dette er for at skabe en tryk overgang fra hjem til dagplejen

Hverdagen:

Dagplejerne skaber tryghed for forældre igennem gensidige daglige dialoger, omkring deres barns udvikling og dag i dagplejen.

Dagplejerne har altid fokus på at italesætte børns og barnets udvikling ud fra en pædagogisk og faglig betragtning.

Legestue/gæsteplejen giver mulighed for fællesskaber på tværs for børn, forældre og dagplejere. Fælles arrangementer, f.eks. sommerfest, julearrangement, forældre Kaffe/kaffe på kanden. Dette er med til at skabe samhørighed og relationer familierne imellem.

Information og kommunikation på AULA.

Metoder:

Alle børn kan i deres barndom komme i udfordringer. Det kan f.eks. være sprogligt/motorisk/socialt eller, der kan være små livskriser i familien, der i en periode får betydning for barnet. Her er åbenhed og tillid i samarbejdet vigtigt for igen at opnå trivsel for familien og barnet.

FOKUS - et trivsel vurderingsredskab, som er med til at sætte fokus på barnets trivsel og udvikling i samarbejde med forældrene (se under afsnittet børn i udsatte positioner).

VÆKSTSAMTALER – kan vi bruge til at undrer os sammen og skabe fælles retning og udvikling for barnet/familien. Inddrage de tværfaglige samarbejdspartner sammen med forældrene.

OVERGANGSSAMTALER - Vi har et særligt fokus på overgange i børns liv. Hvis det er nødvendigt, hjælper vi barnet på vej til det nye sammen med forældrene og eventuelle samarbejdspartnere.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistrivsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- *Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling*
- *Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med*
- *Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.*
- *Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe*
- *Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer*

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi ønsker at give børnene kendskab til det lokalsamfund, de lever i og de muligheder, det giver. Når det enkelte barn oplever at have en positiv tilknytning til det lokalsamfund, som det vokser op i, tror vi på, at det vil gavne barnets oplevelse af at høre til i et fællesskab. Når vi inddrager lokal miljøet, arbejder vi således med børnenes robusthed, idet børnenes erfaringsverden udvides, og barnet kan på sigt, blive i stand til selvstændigt at tage initiativ til oplevelser i lokalmiljøet.

I dagplejen inddrager vi lokalsamfundet:

Samarbejde med de lokale Børnehuse, det kan være legestue, planlagte besøgsformiddage og fælles aktiviteter.

Vi benytter parker og legepladser i lokal området.

Gymnastik på skoler – vi låner gymnastiksal.

Besøg i Kirken – Baby salmesang - Børne gudstjeneste til jul.

Fælles aktiviteter på de lokale plejecentre. fx: sang og musik, stole gymnastik og ved traditioner som jul og fastelavn.

Vi benytter os af bibliotekernes tilbud: teaterforestilling, musik, bogposer, samt almindelige besøg.

Ture i lokalsamfundet, hvor vi ser på butikker, virksomheder og hvad der er af pejlemærker.

Dagplejens dag:

Fx. Den lokale fysioterapeut vil stå for krop og bevægelse for børn og voksne. Det lokale indkøbssted sponsorerer frugt og vand.

Fx Dagplejerne låner lokaler på plejecentrene og inviterer forældre, bedsteforældre og de ældre borgere til cirkusforestilling.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Dagplejen er en arbejdsplads i et privat hjem med hjemlige omgivelser, indrettet med et læringsmiljø, både ude og inde, der er tilpasset de 0-2 årige. Derudover mødes dagplejere og børn i hel-dagslegstue, på legepladser, i skoven mm.

Vi er opmærksomme og inddrager den viden, som dagplejeuddannelsen har givet dagplejerne omkring udvikling af udviklende børnemiljøer.

Vi er opmærksomme på indretning af børnemiljøer i dagplejen ift. "ganglinjer", lys, udluftning og pædagogiske aktiviteter.

Vi indretter læringsmiljøet, så det indbyder til leg og nysgerrighed, for at skabe rum til ro og fordybelse, er vi opmærksomme på at have lidt fremme af gangen!

Vi er opmærksomme på at indrette læringsmiljøer, hvor børnene får mulighed for at udvikle selvhjulpendhed fx i de forskellige rutinesituationer igennem dagen.

Dagplejeren repræsenterer en sikker havn for barnet og bidrager til regulering af barnets følelser, når det har brug for trøst, nærhed og omsorg. Når det lille barn ved, at det får støtte, nærhed og hjælp til at styre følelser ved behov, vil det også være i stand til at flytte energi over på udforskning og læring. Tryghed i relation til den voksne udgør et vigtigt grundlag for læring.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

Vi bliver alle til i relationen og alle børn skal opleve at være betydningsfulde. Vi er nærværende voksne i samværet med børnene – de bliver set, mødt og forstået med glæde. Vi støtter børnene i at udtrykke følelser og hjælper dem til at lære at håndtere konflikter. Vi har en opmærksomhed omkring selvhjulpethed. Her støtter vi børn i deres initiativer og skubber forsigtigt på for at rykke barnet og skabe muligheder for succes. Vi er ved siden af og støtter og har her øje for barnets nærmeste udviklingszone. Vi har stor fokus på leg i dagplejen, det kan være spontane lege, men det kan også være mere voksenstyrede lege. Legen er grundlæggende for barnets læring og

udvikling. Leg fremmer sproget, sociale kompetencer, fantasi og nysgerrighed, samt selvværd og identitet.

Udsagn - små korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

Barnets tryghed er meget vigtig for at kunne trives, lære, udvikle og dannes.

Børn bliver set, mødt og forstået med åben sind både psykisk og fysisk.

Vi snakker om følelser med børnene og anerkender at alle følelser er ok. Fx: glad, ked af det, overrasket, kilder i maven. Vi anerkender deres følelser, sætter ord på, så børnene føler sig forstået og set. Børnene skal føle sig trygge ved den voksne og hinanden, det vil styrke dem i nye tiltag.

Vi skaber gode relationer barn-voksen og barn-barn imellem.

Vi øver selvhjulpethed ved at børnene er deltagende i alle aktiviteter og hverdagsrutiner. Vi er som voksne foran, bagved og ved siden af.

Vi øver turtagning ved at lære børnene at vente, hjælpe og dele.

I de daglige gøremål udstråler jeg som voksen til barnet: jeg tror på du godt kan, jeg kan lide dig, jeg støtter dig, når det er svært.

I mange læringsmiljøer øver vi børnene i regulere sig selv og blive i legen ved hjælp af vores kropssprog, toneleje, rytme i stemmen og berøring fx skift i tempo og intensitet.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Vi skaber et trygt læringsmiljø med en struktureret hverdag, som giver genkendelighed og en følelse af at høre til, og hvor udfordringer for det enkelte barn ligger i nærmeste udviklingszone. Vi

inddrager alle børnene og går gerne forrest for at få flere børn med i fællesskabet. Vi opmuntrer børnene til at være med, og justerer os og tager børneperspektivet, for at hjælpe det enkelte barn til at indgå i det sociale fællesskab. Vi er opmærksomme på, at det enkelte barn oplever medbestemmelse hver dag fx i legen, når vi synger, ved måltidet og i forskellige aktiviteter. Vi lærer børn at være sammen med andre børn og udvikle empati. Vi skaber fællesskaber, hvor vi er fælles om noget – på tværs af alder og køn. Leg er vigtig for social læring.

Udsagn - små korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

Vi øver og lære børn at aflæse andre børns følelser og dermed også at udvise empati og sympati på sigt.

Vi lærer børnene turtagning, vente og dele. Hvilket udvikler deres evne til at behovsudsætte.

Vi guider børnene til fælles leg, skaber gode venskaber/fællesskaber/relationer på tværs af alder. Både i fri leg og voksenstyret leg.

Hjælper børnene til at udvise interesse for hinanden – siger godmorgen, til hinanden når barnet kommer om morgenen med forældrene. Børnene siger godnat til hinanden, når de bliver puttet til middagsluren og farvel til hinanden, når dagen er slut i dagplejen.

Vi skaber legemiljøer, hvor alle børn kan deltage på hver deres niveau og alle er sammen om aktiviteten.

Vi guider og får alle børn med i fællesskabet og legen. Hjælper børnene til at blive opmærksomme på egne og hinandens følelser.

Vi er opmærksomme på at inddrage forældrene i barnets udvikling og evt. udfordringer, således at vi er fælles om at understøtte børnenes indbyrdes relationer.

Vi skaber gode venskaber barn-voksen, barn-barn. Børnene bliver støttet i meningsfulde nære relationer til andre og føler der er en voksen foran, bagved og ved siden af.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Den 1. august 2016 blev det politisk besluttet, at alle 3 årige skal sprogvurderes. Afhængigt af resultatet arbejdes der, ud over den generelle sprogindsats, med sproglige handleplaner for at styrke barnets sprog yderligere.

Gode læringsmiljøer, der stimulerer sprogudvikling, kalder på nærværende voksne og god tid og ro. Vi er opmærksomme på at have en levende mimik og at være tydelige i vores kommunikation. Vi skaber fællesopmærksomhed, nærvær, smil og øjenkontakt - vi giver barnet lyst til at kommunikere og til at lære at tale, allerede fra barnets pludren. Legen er et godt læringsmiljø, her læres det verbale og det nonverbale sprog. Vi arbejder alle med babytegn – særligt i rutine situationer. Brugen af babytegn i børnegruppen skaber fællesskab, og det hjælper det lille barn, der endnu ikke kan tale til at kunne udtrykke sig og blive hørt og forstået.

Udsagn - små korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

Tryghed, genkendelighed og faste rutiner udvikler og skaber børnenes sprog. Øjenkontakt, jeg tror på dig og du har ret, fører til dialog med barnet. Vi har som voksne fokus på tydeligt kropssprog og mimik.

Jeg er nærværende og lydhør, glæden ved at et barn bliver forstået hinanden imellem. Imødekomme barnets behov for at gå i dialog. Vi bruger babytegn, så børnene tidligst muligt bliver forstået.

Vi sætter ord på alt, hvad vi gør og ser. Vi opfordrer til og støtter barnet i både at udtrykke sig og lytte til andre. Vi sætter ord på og fortæller om omverdenen fx: " Kan du høre, at hun siger vent på mig? "

Vi leger fx købmand, det er meget populært. Vi skiftes til at være kunde og købmand, og vi taler om varerne, pengene, farver på frugterne osv. Det giver en fantastisk kommunikation børnene imellem og vi hjælper hinanden.

Vi bruger sange og sanglege, dialogisk læsning, rim og remser, sangkuffert, musik og rytme. Det lægger op til dialog og glæde børn og voksne.

Vi guider børnene i kommunikation med hinanden i legen, også til at sige til og fra. Vi sætter ord på selve legen overfor børnene. I hverdagssituationer bruger vi gentagelser og genkendelig ord. Jeg taler til og med børnene og sætter ord på egne og børnenes handlinger, ønsker, behov og følelser.

Hos børnenes med sproglige forsinkelse, er vi mere opmærksomme på at bruge bogstaver og bogstavelyde. Vi laver øvelser for mundmotorikken ved fx at suge med sugerør og puste sæbebobler og fjer. Vi bruger fx bogen "Tea tunge" til tungeøvelser.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Aktive børn i dagtilbud – sundere, glattere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagpleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Aktive børn i dagtilbud – sundere, glattere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagpleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Vi er alle Gazelle dagplejere, idet vi alle har været på uddannelse i "aktive børn" igennem vores dagplejeuddannelse. Vi skaber læringsmiljøer, der giver børnene mulighed for at udforske og eksperimentere med kroppen, således børnene oplever krops- og bevægelsesglæde både i aktivitet og i ro. Igennem kroppens erfaringer finder barnet ud af, "hvem jeg er" og "hvad jeg kan" (Kropsidentitet). Vi skal som voksne være rolle modeller og vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse, vi er "først på dansegulvet, sidst på dansegulvet". Vi går til gymnastik med andre dagplejere og børn, her laver vi sanglege og bevægelseslege. Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene kan hoppe, danse, løbe, liste, trille, kravle, slå kolbøtter m.m.

Udsagn - små korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer, hvor den voksne viser glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse. Vi følger børnenes initiativer til bevægelse, så børnene oplever selv og medbestemmelse som en naturlig del af deres dannelsesproces. Børnene får forståelse for kroppens dele, hinandens kompetencer, funktioner, samspil og relationer.

Vi arbejder både grovmotorisk, finmotorisk og sansemotorisk med børnene. Grovmotorisk: vi løber op og ned af bakker. Vi går i skoven, klatre på væltede træstammer, går i ujævnt terræn. Vi kører på løbecykler og scooter. Vi hopper, danser, ruller, kravler og leger vilde lege. Finmotorisk: vi spiser ærter og majs med fingrene - øver pincetgreb. Perlelege som perler på piberenser og perler i glas, puslespil, kaste og gribe bolde. Sansemotorisk: Massage af børnene, også børnene indbyrdes. Lege med sand, sten og modellervoks. Baredede fødder på forskelligt underlag og fodbad.

Jeg er et godt forbillede og bruger egen krop og udviser glæde i aktiviteterne.

Vi er ude i alt slags vejr og mærker vind, regn og sol.

Gennem kropslige erfaringer undersøges: hvad kan jeg? hvem er jeg? hvad kan du? kan jeg måske også? Vi er opmærksom på børnenes forskellige fysiske formåen og tilpasser aktiviteterne, så børnene rammer deres nærmeste udviklingszone.

Vi har redskaber inde og ude, der opfordrer til bevægelse: bolde, balloner, madras, tunnel, puder, trædesten, rutsjebane, gynger, vipper køretøjer osv.

Vi laver aktiviteter i begge ender af skalaen, både vilde og stille lege fx massage og dans.

Jeg er opmærksom på værdien i hverdagens små rutiner. Børnene kravler op/ ned fra stol, puslebord og barnevogn. Gå/kravle på trapper eller på en bakke udenfor.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Vi er ude næsten alle dage året rundt, vi sanser regn, sol, blæst, kulde og måske sne. Vi leger i haven og følger årstiden, vi cykler til skov og strand. Vi udforsker i naturen – løfter sten og finder bænkebidere, graver i jorden og finder regnorme, eller vi møder snegle. Vi finder insekter, som vi kan studere nærmere i et glas. Vi snakker om, hvad de gør og hvad de spiser, og vi rører ved dem. Vi leger med sand, sten, jord og vand. Vi finder ud af at, en sten ikke kan flyde, men at det kan en pind. Stenen ændrer til gengæld farve. Vi mærker koldt og varmt vand, vi lege med ister-ninger – de smelter og bliver til vand. Vi undersøger, hvilken vej vandet løber, når isen smelter, eller når vi går tur ved bækken. Vi tæller og kikker på former, vi snakker stor og lille, tung og let. Vi skaber læringsmiljøer med fordybelse, eksperimenter og vidensdeling, vi stimulerer børnenes nysgerrighed og deres lyst til at udforske.

Udsagn - små korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

Væk børnenes nysgerrighed og bruge naturens egne materialer fx en pind, den kan bruges til at tegne med eller fægte med, eller som en stok. Vi tager aktiv del selv og bliver et forbillede for børnene. Vi finder regnorme, bænkebidere, mariehøns osv. Vi finder forskellige niveauer i skoven, udforsker også og søger lidt udenfor skovstien.

Vi snakker om naturen, dyrene, planterne og hvordan vi passer på det. Vi samler affald, der ligger og flyder og snakker om hvorfor vi skal samle det op.

Vandlege – hvad kan flyde/ikke flyde. Fylde plastflasker med sand/vand og mærke vægten. Børnene hopper i vandpytter og mærker det sprøjter med vand.

Lære om årstiderne. Taler om hvad skal vi have på af overtøj i dag. Er det koldt eller varmt, har vi for meget eller for lidt tøj på.

Vi færdes i kuperet terræn, kigger på træer, mærker på bark, samler bog, ser en svamp i skovbunden – den må vi kun se på. Oplevelser i skoven er forskellige alt efter årstiden.

Vi laver karse, hvor børnene ser de hvad de små frø kan blive til, endda spises. Vi plukker brombær, snakker om at de stikker.

Vi lader børnene sanse og opleve naturen ved både at lugte og rører ved det vi ser fx lege med mudder.

Vi taler om tal, størrelser og former. Vi tæller fugle og ting i naturen. Vi tæller ting i bøger og gør det mere forståeligt ved at bruge fingrene samtidig. Vi snakker om små og store ting, og hvilke forme de forskellige ting har – firkant, rund og trekant.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5 års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

Vi skaber læringsmiljøer, der stimulerer det enkelte barns engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed. Vi følger kalender året og fejrer de forskellige højtider, hvor vi laver kreative ting – med øje for processen og ikke det færdige produkt. Vi synger sange, der passer til højtiden eller årstiden. Vi inviterer forældre/bedsteforældre til at deltage i arrangementer i vores legestue. Vi bevæger os rundt i lokalområdet, hvor vi besøger skolen, kirken, biblioteket og forskellige legepladser i området. Vi synger hver dag og er meget bevidste om den danske sangskat, både i det enkelte dagplejehjem, i legestuen og til gymnastik benytter vi sang, sanglege og musik i forskellige gener. Vi kan danse vildt og løbe rundt til ”vildt” musik og vi kan ligge og være forpustede og slappe af til afslappende musik.

Udsagn - små korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

Vi understøtter børnenes oplevelser af kultur og traditioner ved at præsentere dem for fx jul, fastelavn, påske og fødselsdage og disse indhold af sange, pynt, gaver og aktiviteter.

I forbindelse med at børnene er i Legestue og gæstepleje lærer de at navigere i forskellige arener og rammer hos de forskellige dagplejere og i Legestuen.

Vi præsenterer børnene for lokalrådets kulturelle tilbud fx biblioteket, Naturama, gymnastik i hallen, kirken osv. Børnene får forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og som aktive deltagere.

Fokus på bordskik og gode manerer omkring måltider. At vi hjælper hinanden med at rydde op, når legen er færdig og vi skal i gang med en ny leg.

At føle sig inkluderet i et fællesskab er så grundlæggende vigtig en følelse at opleve. Derfor lærer vi børnene at give og tage plads i et fællesskab.

Børnene får oplevelser af æstetik og fællesskab ved hjælp af kreative aktiviteter. Vi arbejder på et stort fælles maleri.

Feriekuffert – børnene har malet og dekoreret hver sin kuffert i dagplejen. Børnene har kufferten med hjemme i ferien, hvor børn og forældre har puttet ting i. Kufferten går mellem hjem og dagpleje (mellem barnets to verdener) Efter ferien har børnene vist hinanden de forskellige ting. Kufferten kan også bruges til andre formål.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen.

Vi dokumenterer på børneintra/AULA via billeder, øjebliksfortællinger samt nyhedsbreve, hvordan vi arbejder med det pædagogiske læringsmiljø og de pædagogiske mål.

Vi indsamler data i form af observationer og nedskrevne refleksioner.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

Arbejdet med at beskrive en fælles tilgang til evaluering af den pædagogiske læreplan vil blive sat i proces i efteråret 2020 startende med en halv lederdag d. 27. oktober 2020, hvor den samlede ledelse på dagtilbudsområdet arbejder med, hvordan vi foretager en evaluering mindst hvert andet år i kommunale og selvejende dagtilbud i Svendborg Kommune.
